

بسم الله الرحمن الرحيم

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Faizle Muamele Eden İşverenden Maaş Almanın Hükümü

Ammar Khdhir’a

Soru:

Bismillahirrahmanirrahim.

Kardeşlerden birinin, içinde haklı olduğu yönlerini de gördüğüm bir sorusu beni sıkıntıya düşürdü. Ona içinde yaşamış olduğumuz durumu yorumlamama rağmen daha henüz ikna olmadı.

Soru, genellikle faizin veya onun bir parçasının galip geldiği bu kapitalist sistemdeki kamu dairesinde sunulan işin karşılığı ile ilgilidir. Zira devletin, kamu görevi karşılığında ödemiş olduğu bu paraları veya bir kısmını, yabancı ülkelerden veya Uluslararası Para Fonu’ndan alınan paralarla ödediği bilinmektedir.

Bizler çalışan memurlar olarak, kamu dairesinde yaptığımız iş karşılığında faizli paralardan alabilir miyiz yoksa alamaz mıyız? Şayet cevap olumlu ise, faizli paradan kurtulmanın ve elde etmek için okuyarak ve çalışarak ömrümüzü harcadığımız bir iş olmadan yaşamının yolu nasıl olacak?

Anlayışınız için şimdiden teşekkür ederim. Allah bizim adımıza sizi en hayırlı bir şekilde mükafatlandırsın.

Tunus’tan, kardeşiniz Ammar.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Kamu dairesinde çalışan bir memurun, işi karşılığında almış olduğu maaşa gelince; bunun hükmü, yapmış olduğu işle ilgilidir:

- Müslümanları gözetlemek için istihbarat birimlerinde çalışan veya insanlara ve davet taşıyıcılarına işkence ve benzerlerini yapmak için çalışan kimse gibi haram olan bir işte çalışırsa, onun almış olduğu maaş haram olur. Çünkü onu, haram olan bir işten kazanmaktadır.

- Öğretmen, mühendis, devlet hastanesinde doktor olarak veya mubah olan diğer işlerde çalışması gibi yapmış olduğu iş mubah olan bir iş olursa, bunlardan almış olduğu maaşı ona mubah olur ve ona maaşını veren kurumun paralarının faiz ve diğer haram ve caiz olan işlemlerle karıştırılmış olması ona bir zarar vermez. Eğer maaşını bu helal ve haram karışımından alırsa, maaşının çalınan paradan, gasp edilen paradan veya şarap ve domuz eti gibi ayni (bizzat kendisi) haram olan maldan alınmış olması dışında ona caiz olur. Ama eğer maaşını çalınan paradan veya ayni haram olan maldan alırsa, caiz olmaz...Bunun açıklaması şöyledir:

Haram olan mal üç sınıftır:

- **İçki gibi ayni, yani bizzat kendisi (zâtı) haram olan...** Bunun hediye edilmesi, ondan ücret alınması, satılması, satın alınması caiz değildir... Zira bu, içki sahibinin ve onu alanın üzerine haramdır. Çünkü Allah’ın Rasulü Sallallahu

Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **“İçki ayninden dolayı haram kılınmıştır.”** [Nesai tahrir etti.]

- **Bir kişinin çalınan veya gasp edilen malı alması haramdır...** Bu, onu çalanın ve gasp edenin üzerine haram olup onun hediye verilmesi ve ondan ücret alınması caiz değildir. Dolayısıyla bu, onu kazananın ve onu alanın üzerine haramdır. Çünkü bu mal, sahibinin hakkıdır ve bulunduğunda sahibine iade edilmesi gerekir. Buna dair delillerden birisi şudur:

Ahmed, Semura'dan şöyle dediğini tahrir etmiştir: Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **“Dَا سُرْقَ مِنَ الرَّجُلِ مَتَاعٌ، أَوْ ضَاعَ لَهُ مَتَاعٌ، فَوَجَدَهُ بِيَدِ رَجُلٍ. بَعَيْنِهِ، فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ، وَيَرْجِعُ الْمُشْتَرِي عَلَى الْبَائِعِ بِالثَّمَنِ** **Bir adamın malı çalınır veya kaybolur sonra da malını aynıyla bir başka adamın yanında bulursa onu almaya hak sahibidir. Müşteri ise bedelini almak üzere satıcıya müracaat eder.”** Dolayısıyla bu, çalınan malın sahibine geri verilmesine dair bir nâstır.

Gasp da aynı şekilde kendisinden gasp edilenin güvencesindedir. Bu yüzden gasp edenin, gasp edilenin aynısını (kendisini) sahibine vermesi gerekir. Zira Semura'dan Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **“عَلَى الْيَدِ مَا أَخَذْتَ حَتَّى تُؤَدِّيَ** **Başkasına ait bir malı alan, onu sahibine geri verinceye kadar ondan sorumludur.”** [Tirmizi tahrir etti ve bu, hasen hadistir dedi.]

- **Faiz ve kumar parası gibi batıl muamelelerde bulunmak haramdır...** Bir kişinin parası faiz ve helal parayla karışmışsa, faizli olan kısmı sadece onu kazanana haram olup bu haram, bunları faiz veya kumar sahibinden meşru bir yol ile elde edenin üzerine ulaşmaz...Tıpkı faiz yiyen birine bir eşyayı satman ve ondan bedelini alman, bir kadının nafakasını faiz yiyen kişiden alması, faiz yiyen kişinin akrabalarından birine bir şey hediye etmesi veya bu meşru muamelelerden herhangi birinin yapılması gibi. Dolayısıyla bu paranın günahı, bedel, nafaka ve hediye alanın üzerine değil faiz yiyen kişinin üzerine olur. Çünkü bu durumda haramın, iki zimmetle ilgisi yoktur. Buna dair delillerden bazıları şunlardır:

1- Allah Subhanehu şöyle buyurmuştu: **وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ** **Herkesin kazanacağı yalnız kendisine aittir. Hiçbir suçlu başkasının suçunu yüklenmez.”** [Enam 164]

2- Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem, mallarının çoğunun faizden olduğunu bildiği halde Medine'deki Yahudilerle muamelede bulunuyordu. Nitekim Allah Subhanehu şöyle buyurmuştur: **فَبُظِّلِمَ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُجِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ** **Yahudilerin yaptıkları zulümden, bir de çok kimseyi Allah yolundan çevirmelerinden, menetmelerinden dolayı kendilerine (daha önce) helal kılınmış bulunan temiz ve iyi şeyleri onlara haram kıldık. Menedildikleri halde faizi almalarından ve haksız (yollar) ile insanların mallarını yemelerinden dolayı içlerinden inkâra sapanlara acı bir azap hazırladık.”** [Nisa 160-161] Ayrıca Ahmed'in İbn Abbas'dan rivayet ettiği gibi onlardan hediye de kabul ediyordu: Yahudilerden bir kadın Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e zehirli bir koyun hediye etti. Bunun üzerine onu çağırttı ve şöyle dedi: **مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ؟** **“Seni bu yaptığina sevk keden nedir?”** Kadın şöyle dedi: Ben sevdim – veya istedim-, eğer peygambersen Allah sana haber verecekti, ama eğer peygamber değilsen insanlar senden kurtulmuş olacaktı.

3- Bazı Sahabe ve Tâbiinler, faiz yiyen kişiden hediye almayı caiz görmüşlerdir:

a- Bir adam İbn Mesud'a gelerek şöyle dedi: benim faiz yiyen bir komşum var ve beni sürekli davet ediyor. Bunun üzerine (İbn Mesud) şöyle dedi: "İyiliği sana, günahı da onadır" [Abdurrezzak San'âni Musannef'inde tahrîç etti.]

b- El-Hasan'a, sarrafların yemeği yenilir mi diye soruldu? O da şöyle dedi: Allah size, Yahudilerin ve Hristiyanların faiz yediklerini ve onların yemeklerinin size helal kılındığını haber verdi. [Abdurrezzak San'âni Musannef'inde, Mamer'den tahrîç etti.]

c- Mansur'un şöyle dediği rivayet edildi: İbrahim'e dedim ki: Bir işçinin yanına gittim, o da beni ağırladı ve bana para teklif etti. İbrahim dedi ki: "Kabul et." Ben de dedim ki: "O, faiz yiyen birisi." İbrahim dedi ki: "Ona faizi emretmedikçe ve faizine yardım etmedikçe kabul et." [Abdurrezzak San'âni Musannef'inde, Mamer'den tahrîç etti.]

4- Bununla birlikte en efdal olanı, faiz, hisseler veya benzerlerinden kaynaklanan haram para sahipleriyle muamelede bulunmamaktır... Dolayısıyla onlara satış yapılmaması ve onlardan bir hediye alınmaması takva babından olup böylece satıcı eşyaları için faizle kirlenmiş bir parayı almamış ve faiz paralarından olmaması için hediyelerini de kabul etmemiş olur. Bu yüzden bir Müslüman, saf ve temiz olmayan her şeyden uzak durmalıdır. Zira Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in ashâbı, harama yaklaşımdan korktukları için mubah olan bir şeyden bile uzak durmuşlardır. Nitekim Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den sahih olarak şöyle dediği rivayet edilmiştir: لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا لَا بَأْسَ بِهِ خَذَرًا لِمَا بِهِ الْبَأْسُ **Kul, sakıncalı olan şeylerden kaçınmak için sakıncalı olmayan (şüpheli) şeyleri terk etmedikçe, muttakilerin derecesine ulaşamaz.** [Tirmizi tahrîc etti ve bu, hasen hadistir dedi.]

Sonuç olarak parasına faiz ve helal para karışmış olan birine satış yapman ve onun hediyesini kabul etmen caiz olduğu gibi ondan maaş alman da caizdir. Ancak ona satmaman ve onun hediyesini kabul etmemen, onun yanında çalışmaman ve ondan maaşını almaman daha iyidir. Binaenaleyh kamu dairesinde mubah olan bir işte çalışan bir işçinin, parasına helal ve haram karışmış olan işverenden maaşını almasına gelince; onun maaşını alması caiz olduğu gibi onu sıkıntı duymaksızın alması da caizdir... Faiz açısından olan günaha gelince; bu, işçi için geçerli değildir. Bilakis yanında çalıştığı kurum için geçerlidir.

Umarım bu cevap yeterli olmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz
Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 09 Zilkâde 1441
M. 30/06/2020

Cevaba, Emir'in aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4050/>